

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

TERGEK / TÜRKİYE

(Başvuru no. 39631/20)

KARAR

10. madde • Haber ve görüş alma özgürlüğü • Ceza infaz kurumu idaresinin, mahpusun eşi tarafından kendisine posta ile gönderilen internet çıktılarını teslim etmemesinin orantılı olması • Düzenli yayınların yanı sıra büyük hacimli çıktı veya fotokopi dokümanları incelemenin, ceza infaz kurumu personelini aşırı yük altına sokabileceği, görevlerini yerine getirmelerini engelleyebileceği ve yargı mercileri üzerinde ölçsüz yük yükleyebileceği • Resmî olarak yayımlanmış kitaplar veya süreli yayınlar ile yayın öncesi denetime tabi tutulmayan ve dolayısıyla ceza infaz kurumu güvenliği ve düzeni açısından belirli riskler oluşturan çıktı veya fotokopiler ile arasındaki niteliksel farklar • Mahpusların ilgili iç hukuk uyarınca yayınlara ulaşmak için kullanabilecekleri çeşitli yolların varlığı • Ulusal makamların, ceza infaz kurumu hizmetlerinin etkin bir şekilde işleyişini sağlamak amacıyla mahpusların fotokopi veya çıktı dokümanları elde etme şeklini düzenlemesinin makul olması • Çatışan menfaatlerin Anayasa Mahkemesin tarafından ayrıntılı ve özenli bir şekilde değerlendirilerek dengelenmesi • Takdir payının sınırlarının aşılmaması

Yazı İşleri Müdürlüğü tarafından hazırlanmıştır. Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır.

STRAZBURG

29 Nisan 2025

Büyük Daireye gönderme:
15 Eylül 2025

İşbu karar, Sözleşme'nin 44 § 2 maddesinde öngörülen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir. Bazı şekli değişikliklere tabi tutulabilir.

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2025. Bu gayriresmî çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

Tergek / Türkiye davasında,

Başkan

Arnfinn Bårdsen,

Hâkimler

Saadet Yüksel,

Jovan Ilievski,

Anja Seibert-Fohr,

Davor Derenčinović,

Stéphane Pisani,

Juha Lavapuro

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdürü* Hasan Bakırcı'nın katılımıyla Daire hâlinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm),

Bir Türk vatandaşı olan Abdül Samed Tergek ("başvuran") tarafından 3 Aralık 2020 tarihinde İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına ilişkin Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca Türkiye Cumhuriyeti aleyhine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine ("Mahkeme") yapılan başvuruyu (no. 39631/20),

Sözleşme'nin 10. maddesine ilişkin şikâyetin Türk Hükümetine ("Hükümet") bildirilmesi ve başvurunun geri kalan kısmının kabul edilemez olduğunun beyan edilmesine ilişkin kararı,

Tarafların beyanlarını göz önüne alarak,

29 Nisan 2025 tarihinde gerçekleştirilen kapalı müzakereler sonucunda,

Aynı tarihte aşağıdaki kararı vermiştir:

GİRİŞ

1. Dava, mahpus olan başvuranın akrabaları tarafından postayla gönderilen internet çıktısı bazı dokümanların, ceza infaz kurumu yetkililerince kendisine teslim edilmemesiyle ilgilidir.

OLAYLAR

2. Başvuran 1989 doğumlu olup; hâlen Kocaeli T Tipi Ceza İnfaz Kurumunda cezası infaz edilmektedir. Başvuran, Kocaeli Barosuna bağlı Avukat S. Altıntaş tarafından temsil edilmiştir.

3. Hükümet ise kendi görevlisi olan Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Dairesi eski Başkanı Hacı Ali Açıkgül tarafından temsil edilmiştir.

4. Mevcut başvuruya ilişkin olayların yaşandığı sırada başvuran, Türk makamlarınca "*Fetullahçı Terör Örgütü/Paralel Devlet Yapılanması*" ("FETÖ/PDY") olarak tanımlanan silahlı bir terör örgütüne üye olma suçundan mahkûmiyetine karar verilmesinin ardından tutuklu olarak bulunmaktaydı.

I. BAŞVURANA GÖNDERİLEN MEKTUPLARA EL KONULMASI VE İLGİLİ İŞLEMLER

A. İlk mektup ve ilgili yargılama

5. Ceza infaz kurumu mektup okuma komisyonu, 22 Ekim 2018 tarihinde başvuranın kız kardeşi tarafından gönderilen bir mektubu incelemiş ve eklerini sakıncalı bulmuştur. İnternette çıktısı alınmış otuz bir sayfa doküman içeren mektup, daha ayrıntılı inceleme için ceza infaz kurumu Disiplin Kuruluna sevk edilmiştir.

6. Aynı gün, Disiplin Kurulu, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 68. maddesinin 3. fıkrasına dayanarak (bk. aşağıda 19. paragraf), mektubun teslim edilmemesi kararı almıştır. Bu karar, mektubun eklerinde ceza infaz kurumu güvenliğine tehdit oluşturabilecek ifadeler bulunduğu, bu bilgilerin kim tarafından ve hangi amaçla yayımlandığının belirsiz olduğu ve bu bilgilerin FETÖ/PDY örgütü içinde haberleşmeyi kolaylaştırabilecek ifadeler içerdiği gerekçelerine dayandırılmıştır.

7. Başvuran, 26 Ekim 2018 tarihinde Disiplin Kurulunun kararına karşı Kocaeli İnfaz Hâkimliğine itirazda bulunmuştur. Başvuran itirazında, 1 Ekim 2018 tarihinde ayak bileğini incittiğini ve birkaç hafta boyunca alçıya alınması gerektiğini açıklamıştır. Teslim edilmeyen dokümanların bir kısmının fizyoterapist olan kız kardeşi tarafından kendisine gönderildiğini ve ayak bileğinin rehabilitasyonuna yardımcı olmak için yapabileceği çeşitli fizik tedavi egzersizleri hakkında bilgiler içerdiğini belirtmiştir. Başvuran ayrıca, dökümanların geri kalanının, uzaktan eğitim kapsamında öğrencisi olduğu gayrimenkul yönetimi programı ile ilgili olduğunu ve sınavlara hazırlanmak için bunlara ihtiyacı olduğunu açıklamıştır.

8. İnfaz Hâkimliği, 19 Ağustos 2019 tarihinde, Mahkeme ve Anayasa Mahkemesinin ilgili ilkelerine ve içtihatlarına atıfta bulunarak başvuranın itirazını kabul etmiştir. Hâkimlik, dokümanların gerçek içeriği bakımından herhangi bir şekilde somut tespit yapılmaksızın, genel bir değerlendirme sonucunda yalnızca anlaşılamadığı gerekçesiyle söz konusu dokümanın teslim edilmemesinin, haberleşme ve ifade özgürlüğü kapsamında hukuka aykırı olduğuna karar vermiştir.

9. Bu karar, 1 Ekim 2019 tarihinde başvurana tebliğ edilmiştir. Devamında, 25 Ekim 2019 tarihinde de mektup ve ekleri kendisine teslim edilmiştir.

B. İkinci mektup ve ilgili yargılama

10. Mektup okuma komisyonu, 18 Aralık 2018 tarihinde, başvuranın eşi tarafından gönderilen başka bir mektubu daha sakıncalı bulmuştur. İnternet çıktısı altmış bir sayfalık belge, bir sayfalık el yazısı not ve dört adet resim içeren mektup, daha ayrıntılı inceleme için Disiplin Kuruluna sevk edilmiştir.

11. Aynı gün, Disiplin Kurulu, 5275 sayılı Kanunun 68. maddesinin 3. fıkrasını gerekçe göstererek ve internet çıktılarının mahpuslara verilmesinin doğurabileceği risklere işaret eden 4 Kasım 2016 tarihli İdare ve Gözlem Kurulu kararına atıf yaparak, söz konusu dokümanların başvurana teslim edilmemesine karar vermiştir. Diğer yandan, mektubun geri kalanının, yani 1 sayfalık el yazısı ve 4 adet resimden oluşan başvurana teslim edilmesine karar verdi. Bu kararda, teslim edilmeyen dokümanların içeriğine herhangi bir şekilde değinilmemiştir.

12. Başvuran, 24 Aralık 2018 tarihinde bu karara karşı İnfaz Hâkimliğine itiraz etmiştir. İtiraz dilekçesinde başvuran, söz konusu belgelerin çeşitli fizik tedavi egzersizleriyle ve emlak yönetimi ile ilgili bilgiler içerdiğini savunarak, bunların hem fiziki rehabilitasyonu hem de devam eden öğrenimi için elzem olduğunu ileri sürmüştür.

13. İnfaz Hâkimliği, 27 Ağustos 2018 tarihinde 5275 sayılı Kanun'un 62. maddesine (bk. aşağıda 17. paragraf) dayanarak, başvuranın itirazını reddetmiştir. Hâkimlik, internet çıktılarının kaynağının bilinmediği ve dışarıdan müdahaleye açık olduğu gerekçesiyle ilgili mevzuat kapsamında "kitap" veya "yazışma" olarak sınıflandırılmayacağını kaydetmiştir. Hâkimlik ayrıca, mahpusların ceza infaz kurumu kütüphanesi aracılığıyla yayınlara serbestçe erişebildiklerini de belirtmiştir.

14. Başvuran tarafından yapılan itirazı değerlendiren Kocaeli Ağır Ceza Mahkemesi, 17 Eylül 2019 tarihinde infaz hâkimliğinin gerekçesini yerinde bulmuştur.

II. BAŞVURAN TARAFINDAN ANAYASA MAHKEMESİNE YAPILAN BİREYSEL BAŞVURU

15. Başvuran, 30 Ekim 2019 tarihinde Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yapmış ve - *diğer hususların yanı sıra* - (i) ilk mektubun ve eklerinin gecikmeli teslim edilmesi ve (ii) ikinci mektubun ve eklerinin ceza infaz kurumu idaresi tarafından teslim edilmemesi nedeniyle haberleşmeye saygı hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

16. İki üyeli bir komisyon hâlinde toplanan Anayasa Mahkemesi, 16 Haziran 2020 tarihinde bu şikâyetleri açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle reddetmiştir. Bu sonuca ulaşırken, *Diyadin Akdemir* (B. No: 2015/9562, 4 Nisan 2018) başvurusundaki emsal kararına atıfta bulunmuştur. Kararın gerekçesi şu şekildedir:

"Başvuru, Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuru inceleme yetkisine girdiği ölçüde ve sunulan belgeler çerçevesinde değerlendirildiğinde, Anayasa'da öngörülen temel hak ve özgürlüklere yönelik bir müdahalenin olmadığı veya müdahalenin ihlal teşkil etmediği sonucuna ulaşılmıştır (Benzer yönde bk. *Diyadin Akdemir*, B. No: 2015/9562, 4 Nisan 2018)."

İLGİLİ YASAL ÇERÇEVE VE UYGULAMA

I. İLGİLİ İÇ HUKUK

17. 5275 sayılı Kanun'un "Sürelî veya süresiz yayınlardan yararlanma hakkı" başlıklı 62. maddesinin mevcut davayla ilgili kısmı, olay tarihinde yürürlükte olduğu hâliyle şu şekildedir:

"1. Hükümlü, mahkemelerce yasaklanmamış olması koşuluyla sürelî ve süresiz yayınlardan bedelini ödeyerek yararlanma hakkına sahiptir.

2. Resmî kurumlar, üniversiteler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile mahkemelerce yasaklanmamış olması koşuluyla Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanınan vakıflar ve kamu yararına çalışan dernekler tarafından çıkartılan gazete, kitap ve basılı yayınlar, hükümlülere ücretsiz olarak ve serbestçe verilir. Eğitim ve öğretimine devam eden hükümlülerin ders kitapları denetime tâbi tutulamaz.

3. Kurum güvenliğini tehlikeye düşüren veya müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsayan hiçbir yayın hükümlüye verilmez.

..."

18. 14 Nisan 2020 tarihli ve 7242 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik sonucunda, 62. maddenin 3. fıkrası şu şekilde değiştirilmiştir:

"3. Kurum disiplinini, düzenini veya güvenliğini bozan ya da tehlikeye düşüren, hükümlülerin iyileştirilmesi amacına ulaşmayı zorlaştıran yahut müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsayan hiçbir yayın hükümlüye verilmez."

19. 5275 sayılı Kanun'un "Hükümlünün mektup, faks ve telgrafları alma ve gönderme hakkı" başlıklı 68. maddesinin ilgili kısmı, olay tarihinde yürürlükte olduğu hâliyle şu şekildedir:

"1. Hükümlü, bu maddede belirlenen kısıtlamalar dışında, kendisine gönderilen mektup, faks ve telgrafları alma ve ücretleri kendisince karşılanmak koşuluyla, gönderme hakkına sahiptir.

2. Hükümlü tarafından gönderilen ve kendisine gelen mektup, faks ve telgraflar; mektup okuma komisyonu bulunan kurumlarda bu komisyon, olmayanlarda kurumun en üst amirince denetlenir.

3. Kurumun asayiş ve güvenliğini tehlikeye düşüren, görevlileri hedef gösteren, terör ve (...) suç örgütleri mensuplarının haberleşmelerine neden olan, kişi veya kuruluşları paniğe yöneltmek yalan ve yanlış bilgileri, tehdit ve hakareti içeren mektup, faks ve telgraflar hükümlüye verilmez. Hükümlü tarafından yazılmış ise gönderilmez.

..."

20. 5275 sayılı Kanun'un 116. maddesinin 1. fıkrası uyarınca, yukarıdaki maddelerde düzenlenmiş hükümlerin tutukluluk hâliyle uzlaşır nitelikte olanları tutuklular hakkında da uygulanabilir.

21. 6 Nisan 2006 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan, 20 Mart 2006 tarihli Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük'ün ("Tüzük") 91. maddesi, olay tarihinde yürürlükte olduğu hâliyle şu şekildedir:

“1. Hükümlü, kendisine gönderilen mektup, faks ve telgrafları alma ve ücretleri kendisince karşılanmak koşuluyla, gönderme hakkına sahiptir.

2. Hükümlü tarafından gönderilen ve kendisine gelen mektup, faks ve telgraflar; mektup okuma komisyonu bulunan kurumlarda bu komisyon, olmayanlarda kurumun en üst amirince denetlenir.

3. Kurumun asayiş ve güvenliğini tehlikeye düşüren, görevlileri hedef gösteren, terör ve (...) suç örgütleri mensuplarının örgütsel amaçlı olarak haberleşmelerine neden olan, kişi veya kuruluşları paniğe yöeltecek yalan ve yanlış bilgileri, tehdit ve hakareti içeren mektup, faks ve telgraflar hükümlüye verilmez. Hükümlü tarafından yazılmış ise gönderilmez.

...”

22. Mevcut davayla ilgili diğer iç hukuk hükümleri için bk. *Halit Kara/Türkiye* (no. 60846/19, §§ 16-18, 12 Aralık 2023), *Mehmet Çiftci/Türkiye* (no. 53208/19, §§ 10-15, 16 Kasım 2021) ve *Osman ve Altay/Türkiye* (no. 23782/20 ve 40731/20, §§ 13-19, 18 Temmuz 2023).

II. İLGİLİ ANAYASA MAHKEMESİ İÇTİHADİ

23. Anayasa Mahkemesi, *Diyadin Akdemir* davasında (B. No: 2015/9562, 4 Nisan 2018) verdiği kararda, ceza infaz kurumu yetkililerinin bir mahpusa posta ile gönderilen fotokopi belgeleri teslim etmemesinden şikâyet edilen bir bireysel başvuruyu incelemiştir. Anayasa Mahkemesi, oy birliğiyle, açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle bu başvuruyu kabul edilemez bulmuştur. Gerekçe olarak, 5275 sayılı Kanunun 62. maddesinin spesifik olarak “sürelili veya süresiz yayınlar” ile ilgili olduğu fotokopi şeklindeki dokümanların bu kapsama girmediğini belirtmiştir. Dolayısıyla fotokopi şeklindeki dokümanların sürelili ve süresiz yayınlarla aynı denetim kriterlerine tabi tutulmasının, ceza infaz kurumu idareleri ve derece mahkemeleri üzerine makul olmayan bir yükümlülük getirilmesi anlamına geleceğine kanaat getirmiştir. Anayasa Mahkemesi ayrıca, fotokopi ile çoğaltılmış belgelerin telif hakları mevzusunu gündeme getirebileceğini de kaydetmiştir. Kararın ilgili kısımları aşağıdaki gibidir:

“20. ... Hakkında yasaklama kararı bulunmayan yayınlar yönünden ise [Anayasa Mahkemesi,] ifade özgürlüğüne gerekçesiz olarak veya Anayasa Mahkemesince ortaya konulan kriterleri (*Halil Bayık* [GK], B. No: 2014/20002, 30 Kasım 2017, §§ 28-43) karşılamayan bir gerekçe ile yapılan müdahalelerin, Anayasa’nın 26. maddesinin ihlali anlamına geleceğini ifade etmiştir.

21. Yukarıda yer verilen ilke ve kriterler uyarınca yapılması gereken denetimin, 5275 sayılı Kanun’un 62. maddesinde öngörülen “sürelili ve süresiz yayınlar” kapsamında (kalmadığı) anlaşılan fotokopi şeklindeki dokümanlar yönünden uygulanmasının mümkün olmadığı açıktır. Dolayısıyla hükümlü ve tutuklulara gönderilen fotokopi şeklindeki dokümanların Anayasa Mahkemesince kabul edilen ilke ve kriterler ışığında anılan hükme göre yapılacak denetime tabi tutulmasının beklenmesi, ceza infaz kurumu idareleri ve derece mahkemeleri üzerine makul olmayan bir yükümlülük getirilmesi anlamına gelir.

22. Öte yandan başvuru konusu olaydaki gibi kitap fotokopisi şeklindeki dokümanların telif hakları mevzusunu gündeme getirebileceği de gözden kaçırılmamalıdır. Bu bağlamda kitap fotokopisi şeklindeki dokümanların

denetimlerinin mümkün olmadığından bahisle hükümlü olan başvurucuya verilmeme(s)i şeklindeki müdahalenin demokratik bir toplumda gerekli olmadığından bahsedilemez.”

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

I. SÖZLEŞME’NİN 10. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

24. Başvuran, kız kardeşi tarafından gönderilen ilk mektuptaki internet çıktılarının kendisine gecikmeli olarak teslim edilmesi ve eşi tarafından kendisine gönderilen ikinci mektuptaki diğer çıktıların kendisine teslim edilmemesinin, 8. madde kapsamındaki haklarını ihlal ettiğini ileri sürmüştür.

25. Mahkeme, taraflarca sunulan dokümanlardan hareketle, başvuranın temel şikâyetinin, mektuplardaki fizik tedavi egzersizleri ile emlak yönetimi konularında notlar içeren çıktılara erişememesinden kaynaklandığını gözlemlemektedir. Başvuran, özellikle bu dokümanlarda yer alan bilgileri edinemediği için haklarının ihlal edildiğini iddia etmiştir (bk. yukarıda 7 ve 12. paragraflar).

26. Mahkeme, başvuranın başvuru formunda şikâyetlerini dile getiriş şeklini dikkate alarak ve davadaki olaylara ilişkin hukuki nitelendirmeyi yapma yetkisinin Mahkemede olduğunu hatırlatarak, yukarıda belirtilen şikâyetlerin haber ve görüş alma hakkı ile ilgili olduğuna ve 10. madde kapsamında incelenmesi gerektiği düşüncesindedir (bk. *Radomilja ve Diğerleri/Hırvatistan* [BD], no. 37685/10 ve 22768/12, §§ 110-126, 20 Mart 2018 ve *Grosam/Çek Cumhuriyeti* [BD], no. 19750/13, § 90, 1 Haziran 2023). Sözleşme’nin 10. maddesi aşağıdaki gibidir:

“1. Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak, kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ülke sınırları gözetilmeksizin, kanaat özgürlüğünü ve haber ve görüş alma ve de verme özgürlüğünü de kapsar. Bu madde, Devletlerin radyo, televizyon veya sinema işletmelerini bir izne tabi tutmalarına engel değildir.

2. Görev ve sorumluluklar da yükleyen bu özgürlüklerin kullanılması, yasayla öngörülen ve demokratik bir toplumda ulusal güvenliğin, toprak bütünlüğünün veya kamu güvenliğinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın, başkalarının şöhret ve haklarının korunması, gizli bilgilerin yayılmasının önlenmesi veya yargı erkinin yetki ve tarafsızlığının güvence altına alınması için gerekli olan bazı formaliteler, koşullar, sınırlamalar veya yaptırımlara tabi tutulabilir.”

A. Kabul Edilebilirlik Hakkında

1. Tarafların beyanları

27. Hükümet, üç ayrı ilk itirazda bulunarak; başvuranın mağdur sıfatının bulunmadığını, önemli bir zarara uğramadığını ve şikâyetinin açıkça dayanaktan yoksun olduğunu savunmuştur.

28. Hükümet, ilk olarak, başvuranın ilk mektup bakımından mağdur sıfatını kaybettiğini, zira mektuptaki eklerin iç hukukta lehine verilen kararın ardından kendisine teslim edildiğini ileri sürmüştür. Ayrıca, ikinci mektubun

içeriğinin ilk mektubunkiyle aynı olduğu düşünüldüğünde, mektubun kendisine teslim edilmemesinden kaynaklanan herhangi bir zarara uğradığını gösteremediği için, başvuranın ikinci mektup açısından da mağdur sıfatına sahip olmadığını iddia etmiştir.

29. İkinci olarak Hükümet, başvuranın Sözleşme'nin 35 § 3 (b) maddesi kapsamında herhangi önemli bir zarara uğramadığını öne sürmüştür. Başvuranın söz konusu ret nedeniyle herhangi bir ekonomik kayıp yaşamadığını ve uğradığı başka bir zarardan da bahsetmediğini iddia etmiştir. Hükümet ayrıca, başvuranın 5275 sayılı Kanun'un 62. maddesine uygun olması koşuluyla gazetelere, kitaplara ve diğer basılı materyallere erişiminin olduğunu ve ders kitaplarının bu madde kapsamında denetime tabi olmadığını belirtmiştir. Ayrıca, mahkemeye başvurduğu tarihe kadar ceza infaz kurumu kütüphanesinden 69 kitap ödünç aldığını da vurgulamıştır.

30. Hükümet, son olarak Mahkemeyi, açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle başvuruyu reddetmeye davet etmiştir. Hükümet, ulusal mahkemelerin başvuranın şikâyetini Anayasa Mahkemesi ve Mahkeme içtihatlarına uygun olarak incelediğini ve ikincillik ilkesi uyarınca ulusal mahkemelerin ulaştığı sonuçtan ayrılmayı haklı kılacak hiçbir gerekçe bulunmadığını ileri sürmüştür.

31. Başvuran, başvurusunun kabul edilebilirliği konusunda, kendisine tanınan süre içinde herhangi bir görüş sunmamıştır.

2. Mahkemenin değerlendirmesi

(a) Mağdur sıfatının bulunmadığı iddiası hakkında

(i) İlk mektup yönünden

32. Mahkeme, bir başvuranın mağdur sıfatının ortadan kalkması için iki koşulun yerine getirilmesi gerektiğini hatırlatır: birincisi, yetkili makamların açıkça ya da özü itibarıyla bir Sözleşme ihlali olduğunu kabul etmiş olmaları; ikincisi ise, bu ihlal için giderim sağlamış olmaları gerekir. Başvuranın mağdur sıfatını kaybetmiş olduğuna ilişkin iddiası, söz konusu hakkın niteliğinin, ulusal makamların kararlarında öne sürdükleri gerekçelerin ve başvuran açısından olumsuz sonuçların karar sonrasında devam edip etmediğinin incelenmesini gerektirir. Telafinin uygunluğu ve yeterliliği, başvuranın şikâyetine konu ettiği ihlalin niteliğine bağlıdır (bk. *Sakhnovskiy/Rusya* [BD], no. 21272/03, §§ 67 ve 70, 2 Kasım 2010).

33. Mevcut davaya dönüldüğünde Mahkeme, infaz hâkimliğinin 19 Ağustos 2019 tarihli bir kararla başvuranın Sözleşme ile korunan haklarının ihlal edildiğini açıkça tespit ettiğini ve içeriği hakkında somut bir değerlendirme yapılmadan dokümanların teslim edilmemesinin hukuka aykırı olduğuna hükmettiğini not etmektedir. Mahkeme ayrıca, bu kararın ardından, başvuranın 25 Ekim 2019 tarihinde mektubu ve eklerini aldığını belirtmektedir (bk. yukarıda 8. paragraf).

34. Yukarıdakiler ışığında Mahkeme, başvuranın haklarının ihlalini açıkça kabul ederek ve uygun bir telafi sağlayarak – yani, mektubu ve eklerini başvuranın kendisine teslim etmek suretiyle ihlali sona erdirerek – infaz hâkimliğinin iç hukuk kapsamında durumu telafi ettiğini kabul etmektedir.

Bu nedenle Mahkeme, bu şikâyet ile ilgili olarak başvuranın mağdur sıfatını kaybettiğine ilişkin Hükümet savunmasını kabul etmektedir.

35. Sonuç olarak başvuran, kendisine posta yoluyla gönderilen ilk mektup yönünden, Sözleşme'nin 10. maddesinin ihlal edildiği iddiası kapsamında Sözleşme'nin 34. maddesi anlamında artık "mağdur" olduğunu iddia edemeyecektir. Dolayısıyla başvurunun bu kısmı, Sözleşme'nin 34. maddesi ile 35 §§ 3 (a) ve 4 maddesi gereğince reddedilmelidir.

(ii) İkinci mektup yönünden

36. Mahkeme öncelikle, Hükümetin görüşlerinde belirttiği gibi, ilk mektubun ekinde otuz bir sayfa çıktı varken, ikinci mektubun ekinde altmış bir sayfa çıktı yer aldığını gözlemlemektedir. Ancak Mahkeme, mektupların veya eklerinin birer kopyasının kendisine sunulmadığını ve bu nedenle içeriklerini karşılaştıramadığını da kaydetmektedir.

37. Ayrıca Mahkeme, Disiplin Kurulunun ikinci mektuptaki çıktıların başvurana teslim edilmemesine karar verirken, bunların içeriğinin somut bir değerlendirmesine veya ilk mektupla karşılaştırılmasına dayanmadığını, internet çıktılarının mahpuslara verilmesine ilişkin genel risklere vurgu yapan önceki bir karara dayandığını not etmektedir (bk. yukarıda 11. paragraf).

38. Ulusal makamların sunduğu gerekçenin, dokümanın içeriği yerine yalnızca belgenin türüne dayalı olduğu görülmektedir. Bu gerekçelendirmeyi göz önünde bulunduran Mahkeme, ulusal makamların ikinci mektup yönünden başvuranın mağdur sıfatına sahip olmadığını değerlendirmedini gözlemlemektedir.

39. Bu nedenle Mahkeme, ikinci mektup yönünden başvuranın mağdur sıfatını kaybettiğine ilişkin Hükümet savunmasını reddetmektedir.

(b) Önemli bir zarara uğranmadığı iddiası hakkında

40. Mahkeme, başvuranın ceza infaz kurumu içinde haber ve görüşlere ulaşabileceği başka yollar olmasına rağmen, özellikle bu davanın konusu olan çıktı dokümanların kendisine verilmediğini gözlemlemektedir. Bu nedenle Mahkeme, başvuranın diğer yayınlara ve ceza infaz kurumu kütüphanesine erişebilmesinin, söz konusu dokümanların kendisine teslim edilmemesi ile ilgisi olmadığını ve bu belgeleri alamamasının olumsuz etkisini hafifletmediğini değerlendirmektedir.

41. Ayrıca Mahkeme, Anayasa Mahkemesinin başvuranın bireysel başvurusunu kabul edilemez bulurken atıfta bulunduğu idari uygulamalar ve içtihadın (bk. yukarıda 23. paragraf), ceza infaz kurumu içinde görüş alma ve verme hakkı ile ilgili yeni bir sorunu da gündeme getirdiğini – özellikle, çıktı dokümanlara içeriğine bakılmaksızın teslim edilmemesi yukarıda da belirtildiği gibi (bk. yukarıda 38. paragraf) esas bakımından bir inceleme gerektiren bir mesele olarak – belirtmektedir. Sonuç olarak, Sözleşme ve Protokollerinde tanımlanan insan haklarına saygının, davanın esası üzerinde inceleme yapılmasını gerektirmediği söylenemez (bk. bu davaya uygulanabildiği ölçüde, *Mehmet Çiftci/Türkiye*, no. 53208/19, § 25,

16 Kasım 2021 ve *Osman ve Altay/Türkiye*, no. 23782/20 ve 40731/20, § 33, 18 Temmuz 2023).

42. Yukarıda belirtilen koşullar ışığında, Mahkeme, Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının (b) bendine dayanan Hükümetin itirazını reddetmektedir.

(c) Şikâyetinin açıkça dayanaktan yoksun olduğu iddiası hakkında

43. Hükümetin son itirazına ilişkin olarak Mahkeme, bu hususta ileri sürülen argümanların, Sözleşme'nin 10. maddesi kapsamındaki şikâyetin esası hakkında bir inceleme yapılmasını gerekli kılan önemli meseleler içerdiği kanısındadır (bk. yukarıda anılan *Mehmet Çiftci*, § 26 ile bu kapsamda yapılan diğer atıflar).

44. Mahkeme, başvurunun, açıkça dayanaktan yoksun ya da Sözleşme'nin 35. maddesinde sıralanan diğer gerekçelerle kabul edilemez olmadığı sonucuna ulaşmaktadır. Dolayısıyla, başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

B. Esas Hakkında

1. Tarafların beyanları

45. Başvuran, söz konusu dokümanların teslim edilmemesinin Sözleşme kapsamındaki haklarını ihlal ettiğini ileri sürmüştür. Ulusal makamların itiraz konusu kararlarda sunduğu gerekçelerin, bu dokümanların teslim edilmemesi için makul bir gerekçe oluşturmadığını iddia etmiştir.

46. Hükümet, mevcut davada başvuranın haklarına yönelik herhangi bir müdahalede bulunulmadığını savunmuştur. Başvuranın, söz konusu tedbirin kendisine nasıl olumsuz etki ettiğini veya caydırıcı bir etkisi olduğunu ortaya koyamadığını iddia etmiştir. Hükümet ayrıca, şikâyetin kabul edilebilirliği konusunda daha önce ileri sürdüğü argümanları tekrar etmiştir.

47. Hükümet, yetkili makamlarca ilgili dokümanların teslim edilmemesinin yasal dayanağının bulunduğunu; ilgili tarihte yürürlükte olan 5275 sayılı Kanun'un 68. maddesinin 3. fıkrası ile Tüzük'ün 91. maddesinin 3. fıkrasına dayanıldığını ileri sürmüştür. Söz konusu tedbirin, ceza infaz kurumu içinde disiplini sağlamak, düzeni korumak ve suç işlenmesini önlemek, ulusal güvenliği ve mahpusların haklarını korumak amacıyla alındığını belirtmiştir.

48. Hükümet, müdahalenin Sözleşme'nin 10 § 2 maddesi anlamında orantılı ve gerekli olduğunu ifade etmiştir. Mahkemeyi, başvuranın ifade özgürlüğüne yönelik müdahalenin gerekliliği hususunda inceleme yaparken bazı kriterleri dikkate almaya davet etmiştir.

49. İlk olarak, Mahkemeden, başvuranın mahkumiyetine neden olan suçların niteliğini değerlendirmesini talep etmiştir. Hükümet, başvuranın FETÖ/PDY silahlı terör örgütüyle bağlantılı suçlardan mahkûm edildiğini ve bu durumun uygulanan tedbirlerin gerekliliğini önemli ölçüde etkilediğini belirtmiştir. Çıktı dokümanların terör örgütüyle bağlantılı materyaller

içerebileceğini veya örgüt içi haberleşmeyi kolaylaştırabileceğini ve bunun ceza infaz kurumundaki ıslah amacıyla çelişeceğini savunmuştur.

50. İkinci olarak, Hükümet, mektupların niteliği ve içeriğinin dikkate alınması gerektiğini vurgulamıştır. Bu bağlamda, başvurana gönderilen ikinci mektuptaki dokümanların, farklı internet sitelerinden alınmış çeşitli makalelerin çıktılarından oluştuğunu ve iletişim kurma amacının ötesine geçtiğini ileri sürmüşlerdir.

51. Üçüncü ve son olarak, Hükümet, hapis cezasının amaçları ve işlevlerinin dikkate alınması gerektiğini savunmuştur. Hükümete göre belirli haberleşme yöntemlerine getirilen kısıtlamalar, ıslah amacıyla doğrudan bağlantılı olup; ıslah sürecini engelleyebilecek veya yeniden suç işlenmesini teşvik edebilecek içeriğe erişime izin vermek, infazın amaçlarını zedeleyecektir.

52. Bu nedenle Hükümet, söz konusu tedbirin acil bir toplumsal ihtiyacı karşıladığını, demokratik bir toplumda gerekli olduğunu ve ayrıca izlenen meşru amaçlarla orantılı olduğunu iddia etmiştir.

2. Mahkemenin değerlendirmesi

53. Mahkeme, davanın, başvuranın eşinin kendisine posta yoluyla gönderdiği ve ceza infaz kurumu makamlarının kendisine vermeyi reddettiği internet çıktıları şeklindeki bilgileri alma talebiyle ilgili olduğunu not etmektedir. Bu bağlamda Mahkeme, genel olarak mahpusların, Sözleşme ile güvence altına alınan -özgürlük hakkı hariç- tüm temel hak ve özgürlüklerden yararlanmaya devam ettiklerini yinelemektedir. Dolayısıyla, haber ve görüş alma hakkı da dâhil olmak üzere (bk. *Mesut Yurtsever ve Diğerleri/Türkiye*, no. 14946/08 ve diğer 11 başvuru, § 101, 20 Ocak 2015; yukarıda anılan *Mehmet Çiftci*, § 32; yukarıda anılan *Osman ve Altay*, § 40), ifade özgürlüğü hakkından yararlanmaya devam etmektedirler (bk. *Yankov/Bulgaristan*, no. 39084/97, §§ 126-45, AİHM 2003-XII ve *Tapkan ve Diğerleri/Türkiye*, no. 66400/01, § 68, 20 Eylül 2007).

54. Mahkeme, ulusal makamların söz konusu belgeleri başvurana teslim etmemesinin, haber ve görüş alma hakkına müdahale teşkil ettiği kanısındadır (bk. her ikisi de yukarıda anılan *Mehmet Çiftci*, § 33 ve *Osman ve Altay*, § 41).

55. Mahkeme, müdahalenin yasayla öngörülmüş olduğu hususunda taraflar arasında bir tartışma bulunmadığını gözlemlemektedir. Buna göre, başvuranın şikâyetine konu ettiği müdahalenin iç hukukta, yani 5275 sayılı Kanun'un 62. maddesi veya 68. maddesinin 3. fıkrası uyarınca yasal dayanağı olduğunu kabul etmektedir.

56. Mahkeme ayrıca, müdahalenin Sözleşme'nin 10. maddesinin 2. fıkrası anlamında meşru amaçlar izlediğini; yani ulusal güvenliğin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi amaçlarına matuf olduğunu kaydetmektedir.

57. Müdahalenin gerekliliğine ilişkin olarak Mahkeme, ifade özgürlüğü ile ilgili içtihadından kaynaklanan ilkeleri yinelemektedir. Bu ilkeler, diğerlerinin yanı sıra, *Bédat/İsviçre* ([BD], no. 56925/08, 29 Mart 2016) ve

Kula/Türkiye (no. 20233/06, §§ 45-46, 19 Haziran 2018) davalarında özetlenmiştir.

58. Başvuranın ifade özgürlüğü hakkına yapılan müdahalenin mevcut davada ikna edici bir şekilde gerekçelendirilip gerekçelendirilmediğini belirlemek için, Mahkeme, içtihadına uygun olarak, ulusal makamların müdahaleyi haklı kılmak için sunduğu gerekçelerin “ilgili ve yeterli” olup olmadığını ve alınan önlemin “izlenen meşru amaçla orantılı” olup olmadığını değerlendirmelidir.

59. Sunulan gerekçelerin “ilgili ve yeterli” olup olmadığına ilişkin değerlendirme konusunda, Mahkeme, denetim yetkisini kullanırken görevinin yetkili ulusal mahkemelerin yerine geçmek değil, bu mahkemelerin takdir yetkisi kapsamında aldığı kararları 10. madde uyarınca incelemek olduğunu belirtmektedir. Ulusal mahkemeler ülkenin gerçekleriyle sürekli temas hâlinde olduklarından, belirli bir anda adil bir denge sağlanıp sağlanmadığını tespit etmek konusunda çoğu zaman bir uluslararası hâkimden daha avantajlı konumdadır. Eğer ulusal merciler tarafından gerçekleştirilen denge kurma uygulaması Mahkeme içtihadında ortaya konulan kriterlere uygun olarak yapılmışsa, Mahkeme, ulusal mahkemelerin görüşünün yerine kendi görüşünü koyabilmesi için ciddi gerekçelerin bulunması gerekir (bk. *Haldimann ve Diğerleri/İsviçre*, no. 21830/09, §§ 54 ve 55, AİHM 2015 ve yukarıda anılan *Bédat*, § 54).

60. Mevcut davada söz konusu olan genel bir tedbirin – yani, yalnızca formatı nedeniyle mahpusa çıktı şeklindeki dökümanların verilmemesi– orantılılığının belirlenmesi hususunda Mahkeme, tedbirin gerekliliğine ilişkin ulusal düzeydeki yargı denetiminin kalitesinin, ilgili takdir payının uygulanması da dâhil olmak üzere, özellikle önemli olduğunu tekrar vurgulamaktadır (bk. *Animal Defenders International/Birleşik Krallık* [BD], no. 48876/08, § 108, AİHM 2013 (alıntılar)). Mahkeme, daha önce de, izlenen meşru amaca ulaşma konusunda, genel bir tedbirin, her bir olayın ayrı ayrı incelenmesine olanak sağlayan bir hükme kıyasla daha pratik bir araç olduğunu, zira ikinci sistemin kayda değer ölçüde belirsizliğe, yargı süreçlerine, maliyetlere ve gecikmelere ya da ayrımcılığa ve keyfiliğe yol açabileceğini belirtmiştir. Bununla birlikte, genel bir tedbirin somut bir olayın koşullarına uygulanma şekli, bu tedbirin pratikteki etkisini ortaya koymaya yardımcı olur ve bu nedenle orantılılığının değerlendirilmesi açısından anlamlıdır; bu da onu dikkate alınması gereken önemli bir faktör haline getirir (bk. aynı yerde). Bu nedenle, genel tedbiri desteklemek için sunulan genel nitelikteki gerekçeler ne kadar ikna edici ise, Mahkeme, bu tedbirin önüne getirilen bir somut olaydaki etkisine o kadar az ağırlık vermektedir (bk. aynı yerde § 109).

61. Mevcut davaya dönülecek olursa, Mahkeme öncelikle Anayasa Mahkemesinin *Diyadin Akdemir* davasında verdiği kararda, ceza infaz kurumu yetkililerinin mahpuslara gönderilen fotokopi dokümanların incelerken dikkate almaları gereken kriterleri belirlediğini not etmektedir (bk. yukarıda 23. paragraf). Bu kriterler, Hükümetin yazılı görüşlerinde (bk. yukarıda 46-51. paragraflar) tekrarlanmış ve ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

62. Anayasa Mahkemesi, 5275 sayılı Kanun'un 62. maddesinin özellikle "sürelî veya süresiz yayınlara" atıfta bulunduğunu ve fotokopi dokümanların bu madde kapsamına girmediğini açıkça belirtmiştir. Fotokopi şeklindeki dokümanların sürelî ve süresiz yayınlarla aynı denetim kriterlerine tabi tutulmasının ceza infaz kurumu idareleri ve derece mahkemeleri üzerine makul olmayan bir yükümlülük getirilmesi anlamına geleceğine kanaat getirmiştir. Hükümet, yazılı görüşlerinde, özellikle terörle bağlantılı suçlardan hüküm giymiş mahkûmlarla ilgili gelen dokümanların hacminin büyüklüğü nedeniyle, örgüt içi haberleşme riskinin ciddiyetine de dikkat çekmiştir.

63. Mahkeme, ceza infaz kurumlarında fotokopi veya çıktı dokümanların alınmasının iç hukukta açıkça düzenlenmemiş olmasına rağmen, Anayasa Mahkemesinin *Diyadin Akdemir* davasında bu konuyu kapsamlı ve ayrıntılı bir şekilde değerlendirdiğini kaydetmektedir. Söz konusu mahkeme, yaptığı değerlendirmede, mahpusların haber ve görüşlere erişim hakkı ile ceza infaz kurumu idarelerinin görev ve iş yükü ve örgüt içi haberleşmeye dair ciddi riskler arasında bir denge kurmuştur. Mahkeme, mahpuslara gönderilen standart yayınların yanı sıra büyük miktarda çıktı veya fotokopi dokümanların incelenmesinin, ceza infaz kurumu personelini gerçekten zorlayabileceğini, görevlerini yerine getirmelerini engelleyebileceğini ve Anayasa Mahkemesi dâhil yargı organlarına aşırı bir yük yükleyebileceğini kabul etmektedir. Ayrıca Mahkeme, çıktı veya fotokopiler ile formel olarak yayımlanmış hukuki standartlara uygunluğunu sağlamak için yayımlanmadan önce kapsamlı incelemelerden ve düzenleyici idarelerin kontrollerinden geçen kitaplar veya sürelî yayınlar arasındaki doğası gereği farklılıklar olduğunu da kabul etmektedir. Buna karşılık, mahpuslara gönderilen çıktılar ve fotokopiler yayın öncesi incelemeye tabi tutulmadığından, ceza infaz kurumu ortamının güvenliği ve düzeni açısından belirli riskler oluşturmaktadır. Bu riskler arasında, çok sayıda çıktı içinde bazı harici iletişimin sızma riskinin artması da bulunmaktadır (bu konuda öngörülmüş hukuki usullere dikkat edilmeksizin başvuranlara posta yoluyla gönderilen yayınların söz konusu olduğu, yukarıda anılan *Osman ve Altay*, § 53 davasıyla karşılaştırınız). Mahkeme ayrıca, benzer hususların ceza infaz kurumu idarelerinin kararlarına da yansıldığını not etmektedir (bk. yukarıda 11, 13 ve 14. paragraflar).

64. Mahkeme, mahpusların ilgili iç hukuk uyarınca yayınlara ulaşmak için kullanabilecekleri çeşitli yollara; örneğin talep üzerine yayınların temini, resmî makamlar ve belirli kuruluşlar tarafından yayımlanan yayınlara kurum içinde erişim, kurum kütüphanelerinde bulunan kitaplar ve ders kitapları ile belirli durumlarda hediye olarak kitap alma imkânı gibi yollara daha önce de dikkat çekmiştir (ilgili mevzuat hükümlerinin tamamı için, bk. yukarıda anılan *Osman ve Altay*, §§ 14-17), ki bunlar mevcut davadaki olayların meydana geldiği tarihte hâlâ geçerliydi.

65. Mahkeme, bu nedenle, somut olayın koşulları çerçevesinde, başvuranın posta yoluyla kendisine gönderilen çıktı dokümanlara erişememesi nedeniyle haber ve görüş alma özgürlüğünün orantısız bir şekilde kısıtlandığı sonucuna varılamayacağını tespit etmektedir.

66. Yukarıdakiler ışığında Mahkeme, ulusal makamların, tüm ceza infaz kurumu hizmetlerinin verimli bir şekilde işleyişini sağlamak amacıyla mahpusların fotokopi veya çıktı alınmış dokümanları elde etme şeklini düzenlemesinin makul olduğunu ve bu hususun ulusal makamların takdir payı dâhilinde olduğunu kabul etmektedir. Bu nedenle Mahkeme, mevcut davada, çatışan menfaatleri ayrıntılı bir şekilde değerlendirek dikkatli bir şekilde dengeleyen ve takdir marjını aşmayan Anayasa Mahkemesinin görüşünün yerine kendi görüşünü koymak için herhangi bir gerekçe görmemektedir.

67. Sonuç olarak Mahkeme, başvurana gönderilen çıktı dokümanlara el konularak kurumda muhafaza edilmesinin Sözleşme'nin 10. maddesini ihlal etmediğine karar vermiştir.

BU GEREKÇELERLE, MAHKEME,

1. Oy birliğiyle, ikinci mektubun verilmemesine ilişkin şikâyetin kabul edilebilir, başvurunun geri kalan kısmının ise kabul edilemez olduğuna,
2. Dörde karşı üç oyla, Sözleşme'nin 10. maddesinin ihlal edilmediğine *karar vermiştir.*

İşbu karar İngilizce dilinde tanzim edilmiş olup; Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77 §§ 2 ve 3 maddesi uyarınca 29 Nisan 2025 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Hasan Bakırcı
Yazı İşleri Müdürü

Arnfinn Bårdsen
Başkan

Sözleşme'nin 45 § 2 maddesi ve Mahkeme İç Tüzüğü'nün 74 § 2 maddesi uyarınca, işbu karara, Hâkimler Bårdsen, Seibert-Fohr ve Lavapuro'nun müşterek ayrık görüşü eklenmiştir.

HÂKİMLER BÂRDSEN, SEIBERT-FOHR VE LAVAPURO’NUN MÜŞTEREK MUHALİF GÖRÜŞÜ

1. Bu dava, mahpusların yalnızca formatı nedeniyle internet çıktıları veya fotokopi dokümanlar almasının genel olarak yasaklanmasıyla ilgilidir. Çoğunluktaki meslektaşlarımız, ceza infaz kurumu idaresinin başvurana bu tür dokümanları - içeriğine hiçbir surette değinilmeksizin – teslim etmemesi ile ilgili olarak Sözleşme’nin 10. maddesinin ihlal edilmediğine kanaat getirmektedir (bk. kararda 10-14, 36-44 ve 55-67. paragraflar ile hüküm kısmının 2. maddesi). Çoğunluğun gerekçelendirmesi, aşağıdaki nedenlerden dolayı Mahkemenin yerleşik içtihadıyla bağdaşmadığından, bu kanaate katılmadığımızı saygıyla belirtmek isteriz.

2. Mahkemenin yerleşik içtihadına göre, Sözleşme ceza infaz kurumu kapısında sona ermez (bk. *Hirst/Birleşik Krallık (No. 2)* [BD], No. 74025/01, § 69, 6 Ekim 2005); *Khodorkovskiy ve Lebedev/Rusya*, no. 11082/06 ve 13772/05, § 836, 25 Temmuz 2013; *Klibisz/Polonya*, no. 2235/02, § 354, 4 Ekim 2016; *Campbell ve Fell/Birleşik Krallık*, no. 7819/77 ve 7878/77, § 69, 28 Haziran 1984). Mahpuslar genel olarak, özgürlük hakkı hariç olmak üzere, Sözleşme ile güvence altına alınan tüm temel hak ve özgürlüklerden yararlanmaya devam ederler; özgürlük hakkı bakımından da hukuka uygun olarak uygulanan tutuklama, açıkça Sözleşme’nin 5. maddesinin kapsamına girer. Bu nedenle, 5. maddede öngörülenler haricinde, haklara getirilen tüm kısıtlamalar, Sözleşme’nin ilgili maddelerinde belirtilen koşullara uygun olarak gerekçelendirilmelidir.

3. Disiplin Kurulu, 18 Aralık 2018 tarihinde, başvuranın eşinin kendisine mektupla gönderdiği 61 sayfalık internet çıktısını başvurana vermeme kararı almıştır (bk. kararda 10-11. paragraflar). Başvuranın itiraz edilmeyen beyanlarına göre, söz konusu çıktılar çeşitli fizik tedavi egzersizleri ve emlak yönetimi ile ilgili bilgiler içeriyordu ve hem rehabilitasyonu hem de devam eden eğitimi için büyük öneme sahipti (bk. kararda 12. paragraf). Kurulun kararı, başvuranın Sözleşme’nin 10. maddesi kapsamındaki haber alma hakkına bir kısıtlama getirmiştir (bk. *Osman ve Altay/Türkiye*, no. 23782/20 ve 40731/20, § 41, 18 Temmuz 2023). Mahpusun, başkalarının vermek istediği veya vermeye hazır olduğu bilgileri alma hakkına yönelik bu tür müdahaleler, 10. maddenin 2. fıkrası hükümlerine uygun olmalıdır; yani, yasayla öngörülmüş olmalı, bu hükümde sayılan meşru amaçlardan birini veya birkaçını gütmeli ve ilgili amaca veya amaçlara ulaşmak için demokratik bir toplumda gerekli olmalıdır.

4. Her türlü kısıtlamanın yasayla öngörülmüş olması şartına ilişkin olarak, 5275 sayılı Kanun’un ne 62. maddesinde ne de 68. maddesinde fotokopi veya çıktı belgelerden bahsedildiğini belirtmek isteriz. Yine bu maddeler, ceza infaz kurumu idarelerinin, yalnızca belgenin formatı nedeniyle bir mahpusa bilgi ve haber verilmesini engelleme yetkisine sahip olduğunu da belirtmemektedir. Disiplin Kurulu 5275 sayılı Kanun’un 68. maddesinin 3. fıkrasını gerekçe gösterirken, İnfaz Hâkimliği aynı Kanun’un 62. maddesini gerekçe göstererek, internet çıktılarının ilgili mevzuat kapsamında “kitap”

veya “mektup” olarak sınıflandırılmayacağını açıklamıştır. İnfaz Hâkimliği, bu şekilde Anayasa Mahkemesinin *Diyadin Akdemir* davasında (bk. kararda 23. paragraf) 62. maddenin fotokopi belgeleri kapsamadığını açıklayan yaklaşımını benimsemiş ve Anayasa Mahkemesi, bu yaklaşımı mevcut davada da sürdürmüştür (bk. kararda 16. paragraf).

5. 5275 sayılı Kanun’un 62. maddesinin uygulanamaz olduğu kanaatine varıldığından ve Anayasa Mahkemesi herhangi bir alternatif yasal dayanak belirtmediğinden (bk. kararda 16. paragraf), başvuranın söz konusu çıktılara erişimine yönelik kısıtlamayı hangi hükmün öngördüğünü anlamak güçtür. Bu gözlem, çoğunluğun, ceza infaz kurumlarında fotokopi veya çıktı belgelerin alınmasının iç hukukta açıkça düzenlenmemiş olduğuna ilişkin tespitiyle tutarlı görünmektedir (bk. kararda 63. paragraf). Bununla birlikte, [Mahkemece verilen] bu karara, müdahalenin yasayla öngörülmüş olduğu varsayımından yola çıkılarak varılmıştır (bk. 55. paragraf).

6. Bizim açımızdan, başvuranın bilgiye erişme hakkına yapılan müdahalenin Sözleşme’nin 10 § 2 maddesi anlamında “yasayla öngörülmüş” olup olmadığı konusunda ciddi şüpheler mevcuttur (bk. *Günana ve Diğerleri/Türkiye*, no. 70934/10 ve diğer 4 başvuru, §§ 66-67, 20 Kasım 2018). Özellikle, iç hukuktaki ön kabulün, ulusal mahkemeler tarafından yorumlandığı ve mevcut davada uygulandığı şekliyle, bir mahpusun yalnızca ulusal mevzuatın açıkça izin verdiği ölçüde bilgi ve haber alabileceği olduğu görülmektedir. Bu, Sözleşme’nin bu konudaki çıkış noktasının tam aksi yönde bir yaklaşım olacaktır; zira Sözleşme’nin ön kabulüne göre, mahpuslar en başından itibaren her türlü bilgiyi alma hakkına sahiptir ve herhangi bir kısıtlama yasayla öngörülmelidir (bk. işbu görüşte 2. paragraf ve diğer kararların yanı sıra, yukarıda anılan *Osman ve Altay*, § 40).

7. Ulusal mevzuattan genel bir yasak çıkartılabileceği bir an için varsayılsa bile, bu tür bir yasağın Sözleşme’nin 10. maddesinin 2. fıkrasında sayılan meşru amaçların herhangi birine ulaşmak için gerekli olduğu bizim açımızdan ikna edici bir şekilde gösterilememiştir. Bu hüküm kapsamında da kabul edildiği üzere, önemli güvenlik endişelerinin -özellikle suç işlenmesinin önlenmesi ve düzenin sağlanması amacıyla- mahpusların bilgiye erişim hakkına müdahaleyi gerektirebileceğine katılsak da, söz konusu müdahalenin demokratik bir toplumda gerekli olduğunun kanıtlanması gerekir. Bu bağlamda, Mahkeme içtihadına göre, Taraf Devletlerin hem kanun hem de kanunun uygulanışı bakımından Mahkemenin denetimine tabi olan “belirli bir takdir payı” bulunmaktadır (bk. *Bédat/İsviçre* [BD], no. 56925/08, § 54, 29 Mart 2016 ve yukarıda anılan *Osman ve Altay*, § 51; farklı yönleri açısından kararda 59. paragraf ile karşılaştırınız).

8. Bu bağlamda, çoğunluğun da kabul ettiği gibi, davanın, ceza infaz kurumu makamları tarafından, yalnızca formatına dayalı; içeriği, kaynağı veya menşei dikkate alınmaksızın, fotokopi veya çıktı yoluyla alınan tüm bilgilere yönelik fiilen genel bir yasak şeklinde uygulanan genel bir tedbirle ilgili olduğunu tekrarlamak isteriz (ayrıca bk. kararda 60. paragraf). Bu genel yasak, görünüşe göre tüm mahpuslara ayırım gözetmeksizin uygulanmıştır. Bu uygulama, belirli suçlardan hüküm giymiş kişilerle veya özel bir güvenlik riski oluşturan mahpuslarla sınırlı değildir. Örneğin, mahpusun eğitimi,

sağlığı veya rehabilitasyonu ile ilgili materyaller için herhangi bir istisna yoktur (bk. bu davaya uygulanabildiği ölçüde, *Jankovskis/Litvanya*, no. 21575/08, § 61, 17 Ocak 2017). Ayrıca, kitap ve dergi gibi basılı orijinallerden alınan fotokopiler ile internet gibi elektronik kaynaklardan alınan çıktılar arasında hiçbir ayırım yapılmamış olması da dikkat çekicidir. Bu yasak, mahpusların kendilerine internet erişimi verilmedikçe internetteki herhangi bir bilgiye ulaşmalarını fiilen engellemiştir.

9. Mahkemenin yerleşik içtihadına göre, yasağın geniş kapsamlı niteliği ve görünürdeki mutlak karakteri, hem böyle bir yasağın kabul edilebilirliği için aranan eşiği önemli ölçüde yükseltir hem de Mahkemenin bu yasağı denetleme yoğunluğunu önemli ölçüde artırmaktadır (bk. bu davaya uygulanabildiği ölçüde, yukarıda anılan *Hirst*, § 82 ve *Lacatus/İsviçre*, no. 14065/15, § 101, 19 Ocak 2021).

10. Mahkeme önüne getirildiği şekliyle bu meselenin özü, başvuranın davasında uygulanan mahpusların fotokopi ve çıktılara erişim yasağının, mahpusların bilgi alma hakkı ile ilgili ve önemli güvenlik endişeleri arasında yapılan dikkatli ve düzgün bir dengeleme çalışması sonucunda uygulandığının davalı Devletçe ikna edici bir şekilde ortaya konulup konulamadığıdır. Disiplin Kurulu veya ulusal mahkemeler tarafından başvuranın davasındaki müdahalenin gerekliliği konusunda herhangi bir somut gerekçe sunulmamış olması ve yasağın genel niteliği nedeniyle somut bir değerlendirme yapılmasını gerektirmemesi nedeniyle, bizim yasağın ardındaki mülahazaları ancak bu şekilde incelememiz mümkündür.

11. 5275 sayılı Kanun'un 62 veya 68. maddeleri fotokopi ve çıktıların genel olarak yasaklanması için yasal dayanak olarak kabul edilebilse bile, Mahkemeye sunulan belgelerde, bu hükümlerin kabulüne yol açan yasama süreci sırasında, kanun koyucunun söz konusu genel yasakla bağlantılı olarak söz konusu hak ve menfaatleri birbiri karşısında dikkatlice tartıp değerlendirdiği sonucuna varmamızı sağlayacak çok az bilgi bulunmaktadır (benzer yönleri açısından bk. *Kalda/Estonya (No. 2)*, no. 14581/20, § 45, 6 Aralık 2022 ve farklı yönleri açısından bk. *Animal Defenders International/Birleşik Krallık* [BD], no. 48876/08, özellikle §§ 113-15, 22 Nisan 2013).

12. Ayrıca, 5275 sayılı Kanun'un yapısından veya lafzından, mahpusların fotokopi ve çıktı dokümanlara erişimiyle olarak, ilgili hak ve menfaatlerin birbiri karşısında dikkatli bir şekilde tartılıp değerlendirildiği sonucuna varmak da zordur (bk. işbu görüşün 6. paragrafı).

13. 5275 sayılı Kanun'un 62 ve 68. maddelerinin kanunlaşmasıyla sonuçlanan yasama sürecinde ilgili menfaatlerin açıkça tartılmamış olması ve bu mevzuatın yukarıda açıklanan şekliyle düzenlenmiş olmasına ek olarak, Anayasa Mahkemesinin de *Diyadin Akdemir* davasında verdiği emsal kararda bu konuyu sadece kısaca ele aldığını belirtmek isteriz (bk. kararda 23. paragraf). Anayasa Mahkemesi, şikâyetle konu yasağın genel olarak “ceza infaz kurumu idareleri ve derece mahkemeleri üzerine makul olmayan bir yükümlülük” yüklenmesinden kaçınma ihtiyacı ile gerekçelendirildiğine hükmetmiştir.

14. Bu tür idari meselelerin, ceza infaz kurumu içindeki güvenlik endişelerini gidermek için alınacak tedbirlerin seçiminde önemli olduğunu kabul etmekte hiçbir tereddüt görmüyoruz. Dahası, 10. maddenin 2. fıkrasının, ceza infaz kurumu idarelerinin tesislerinin günlük idaresinde karşılaştıkları zorluklara gerçekçi ve pratik bir yaklaşım sergilenmesine imkân tanınmasının gerçekten de hayati önem taşıdığı açıktır.

15. Ancak, Mahkeme içtihadı, bu tür endişelerin her hâlükârda mahpusların haber alma hakkı ile dengelenmesi gerektiğini de açıkça ortaya koymaktadır (bk. yukarıda anılan *Osman ve Altay*, §§ 52 ve 57). Bu bağlamda, Anayasa Mahkemesinin *Diyadin Akdemir* davasındaki kararında, Sözleşme uyarınca mahpusların en başından itibaren her formatta haber ve bilgi alma hakkına sahip oldukları gerçeğini başlangıç noktası olarak kabul ettiğinin açıkça anlaşılmadığını belirtmek isteriz. Anayasa Mahkemesi kararında, yasağın geniş kapsamı veya söz konusu hakkın etkili bir şekilde kullanılabilmesi üzerindeki olası etkisi de ele alınmamıştır. Çoğunluğun aksine, Anayasa Mahkemesinin, mahpusların haber alma hakkı ile bu menfaat arasında bir denge kurmaya çalışmaksızın, yalnızca ceza infaz kurumu idaresine ve derece mahkemelerine yüklenebilecek makul olmayan bir külfete dayanan gerekçesinin, “ilgili çatışan menfaatleri ayrıntılı ve detaylı bir şekilde değerlendirerek dengelendiği” bir yaklaşım olarak nitelendirilmesinin mümkün olmadığını düşünüyoruz (bk. kararda 66. paragraf). Mahkemenin yerleşik içtihadından kaynaklanan hukuki gerekliliklerin yerine Anayasa Mahkemesi tarafından kabul edilen gerekliliklerin konulması için herhangi bir gerekçe de görmüyoruz.

16. Son olarak, başvuranın davasında Anayasa Mahkemesi, *Diyadin Akdemir* davasındaki kararına çok kısa bir atıfta bulunarak, Anayasa’da öngörülen temel hak ve özgürlüklere yönelik bir müdahalenin olmadığı veya müdahalenin ihlal teşkil etmediğini ifade etmekle yetinmiştir.

17. Yukarıdaki mülahazalar ışığında, başvuranın davasında uygulanan, mahpusların fotokopi ve çıktı yoluyla bilgiye erişimine getirilen genel yasağın, söz konusu hakların ve menfaatlerin dikkatli bir şekilde birbiriyle dengelenmesi sonucunda getirildiğinin davalı Hükümet tarafından ikna edici bir şekilde kanıtlandığı sonucuna ulaşamamaktayız. Hükümetin Mahkemeye sunduğu yazılı görüşlerinde (bk. kararda 49-51. paragraflar) yer alan, başvuranın davasında uygulanan şikâyet konusu genel yasağın, 10. maddenin 2. fıkrasında öngörüldüğü üzere “demokratik bir toplumda gerekli” olduğu yönündeki ek argümanları da bizi ikna edememiştir.

18. Bu nedenle, mevcut davada 10. maddenin ihlal edilmediğine dair çoğunluk kanaatine katılamıyoruz.

19. Anayasa Mahkemesinin fotokopi ve çıktıların alınmasına yönelik genel yasağı haklı gösteren gerekçesini çoğunluğun kabul etmesi ve bunu yaparken öne sürdükleri nedenler, daha geniş kapsamda Avrupa genelindeki mahpus hakları üzerinde ciddi etkilere yol açabilecektir. Çoğunluğun çıkış noktası ve hem inceleme standardı hem de dengeli bir değerlendirmenin eksikliği konusundaki yaklaşımı – yukarıda anılan *Osman ve Altay* davasındaki müşterek muhalif görüşe büyük benzerlik gösteren bir şekilde – yerleşik içtihattan önemli ölçüde sapmaktadır (bk. işbu görüşte 2, 6, 7, 9 ve

15. paragraflar). Mahkeme içtihadına getirilen bu denli önemli değişiklikler, bir Daire oluşumunun yetki sınırlarını aşmaktadır.